
ACTIEPLAN ZON OP DAK

STIMULEREN VAN ZONNEPANELEN
OP DAKEN IN BUREN

Gemeente Buren 2023-2025

GEMEENTE BUREN
DOMEIN RUIJMTTE

Inhoudsopgave

1. Inleiding en ambitie	3
2. Samenvatting	4
3. Investeringskosten	6
4. Woningeigenaren	7
4.1. Stand van zaken	7
4.2. Acties	8
4.2.1. Informatiecampagne woningeigenaren eengezinswoningen	8
4.2.2. Kerngerichte aanpak gezamenlijke inkoop zonnepanelen	8
4.2.3. Ondersteuning lokale initiatieven	8
4.2.4. Samenwerking met projectontwikkelaars, makelaars en aannemers	9
4.2.5. Voorstel zonnepanelen monumenteigenaren	9
5. Bedrijven	10
5.1. Stand van zaken	10
5.2. Acties	11
5.2.1. Helpdesk zonnepanelen	11
5.2.2. Gratis energiescan voor MKB-bedrijven	12
5.2.3. Advisering door ODR	12
5.2.4. Informatie delen via ondernemersverenigingen en brancheorganisaties	12
5.2.5. Benutten mogelijkheid wetsvoorstel verplichting zonnepanelen	12
6. Maatschappelijk vastgoed	13
6.1 Stand van zaken	13
6.2 Acties	13
6.2.1. Onderzoek geschiktheid daken	13
6.2.2. Helpdesk zonnepanelen	13
6.2.3. Raadsvoorstel routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed incl. zonnepanelen	14
6.2.4. Innovatieve projecten stimuleren door voorbeelden te laten zien	14
6.2.5. Ondersteuning per doelgroep en gratis energiescans	14
7. Huurwoningen woningcorporaties	15
7.1 Prestatieafspraken	15
7.2 Kansen en belemmeringen	15
Bijlagen	17
Bijlage 1: Specificatie investeringskosten	17

1. Inleiding en ambitie

Dit 'Actieplan zon op dak' geeft aan hoe de gemeente Buren het plaatsen van zonnepanelen op daken de komende jaren gaat stimuleren. Het Coalitieakkoord geeft aan dat windmolens in Buren 'geen doel op zichzelf' zijn en dat er geen nieuwe landbouwgrond voor 'zon op land' beschikbaar komt. Om toch meer duurzame energie op te wekken, zijn zonnepanelen op daken in Buren extra belangrijk. De raad heeft in een motie bij de behandeling van de Kadernota 2023 op 5 juli 2022 in lijn hiermee ook gevraagd om onder meer "...een versnelling aan te brengen op de uitvoering (...) door uitgebreide inzet van zonnepanelen op daken...". Dit plan voorziet hierin. Door middel van een raadsinformatiebrief wordt de raad geïnformeerd over het actieplan.

Zonnepanelen op daken zijn een vorm van meervoudig ruimtegebruik en daardoor in principe ook gewenst vanuit het oogpunt van doelmatig ruimtegebruik vanwege de schaarse ruimte in ons land. Gebruik van daken voor zonnepanelen heeft dan ook de voorkeur volgens de 'zonneladder'. De RES 1.0 FruitDelta Rivierenland spreekt de ambitie uit om voor het opwekken van duurzame elektriciteit grote daken maximaal te benutten. Het doel is een vervijfvoudiging van de oppervlakte zon op grote daken ten opzichte van 1 januari 2020: van 37 hectare in 2020 naar 191 hectare in 2030. Alleen daken met meer dan 50 zonnepanelen (15 kWp) tellen mee in het bod voor RES 1.0.

Voor Buren geldt dat inmiddels 12 GWh per jaar van de ambitie van 64 GWh per jaar voor het jaar 2030 is gerealiseerd, bijna 19% (zon op grote daken, groter dan 15 kWp). Voor de gehele regio Rivierenland is de ambitie voor zon op grote daken voor 33% gerealiseerd (107 GWh per jaar van 327 GWh per jaar). De voortgang in Buren blijft daarbij tot nu toe dus iets 'achter' (RES Rivierenland, Stand uitvoering 1 juli 2022, p.7). Het doel van dit Actieplan is een verdubbeling van het aantal zonnepanelen op daken in Buren eind 2025 ten opzichte van de cijfers van Liander van begin 2023. Globaal betekent dit doel dat er in 2025 zo'n 60.000 extra zonnepanelen op daken zijn geplaatst ten opzichte van begin 2023.

Helaas is er nog geen eenduidige landelijke dataset beschikbaar waarin alle opwek in beeld wordt gebracht. Uit onderzoek is gebleken dat netbeheerder Liander de meest complete data kan leveren. Helaas zijn de gegevens niet gemakkelijk te raadplegen. De gegevens kunnen wel op verzoek opgevraagd worden.

We kiezen voor het gebruiken van de data van Liander omdat:

1. zowel grote als kleine projecten inzichtelijk zijn;
2. er onderscheid gemaakt kan worden tussen particuliere en zakelijke projecten;
3. de plaatsingsperiode bekend is;

Elke zes maanden worden de actuele opwekcijfers opgevraagd bij Liander zodat de voortgang gemonitord kan worden.

2. Samenvatting

Het doel van het Actieplan is een verdubbeling van het aantal zonnepanelen op daken eind 2025 ten opzichte van begin 2023. Omdat landelijk het aantal zonnepanelen in de afgelopen jaren met tientallen procenten per jaar is gestegen, moet dit haalbaar zijn. Voor grote daken is de RES-ambitie zoals gezegd een vervijfvoudiging in 2030. De invloed van de gemeente is beperkt. Allereerst omdat alleen voor de gebouwen waarvan de gemeente zelf eigenaar is, de gemeente kan besluiten om zonnepanelen te plaatsen. Voor de andere doelgroepen kan de gemeente 'slechts' stimuleren.

Daarnaast is de invloed van Rijksbeleid in de vorm van subsidies en wetgeving veel meer sturend dan de gemeente. De wettelijke 'BENG'-normen (bijna energie neutrale gebouwen) en de voorziene mogelijkheid om vanaf 2025 in bepaalde gevallen zonnepanelen te verplichten zijn belangrijke wettelijke instrumenten waarover het Rijk beslist. Dat geldt ook voor de Wet milieubeheer, die regels geeft voor energiematregelen. Tenslotte zijn ook de elektriciteitsprijzen een belangrijke factor waar de gemeente geen invloed op heeft, maar die wel belangrijk kunnen zijn voor investeringen in zonnepanelen op daken.

Een stimulerende rol van de gemeente is belangrijk. De energie die zonnepanelen opleveren zorgt voor een interessant financieel rendement. Anders dan veel andere duurzaamheidsmaatregelen (biodiversiteit, klimaatadaptatie, circulaire bouwmaterialen) leveren zonnepanelen de dakeigenaar dus meestal geld op. De gemeente kan voorlichting geven over het feit dat het tegengaan van klimaatverandering en financieel voordeel hand in hand kunnen gaan door het plaatsen van zonnepanelen. De gemeente werkt intensief samen met verschillende organisaties, zoals met de Omgevingsdienst Rivierenland ODR, energiecoöperatie eCoBuren en de woningcorporaties.

In dit plan zijn de acties onderverdeeld naar vier doelgroepen, te weten: woningeigenaren, woningcorporaties, bedrijven en maatschappelijk vastgoed. Het onderscheid in doelgroepen is nodig omdat voor elke doelgroep de mogelijkheden en omstandigheden om zonnepanelen aan te schaffen verschillen. RVO (in samenwerking met het kadaster en NPRES) verwacht dit jaar een nieuwe dataset aan te kunnen bieden, hierbij wordt onder andere inzicht gegeven in de potentie per pand voor het plaatsen van zonnepanelen. Afhankelijk van de kwaliteit en bruikbaarheid van deze data, kan er in de toekomst voor gekozen worden om de acties af te stemmen op de potentie per pand (i.p.v. op de mogelijkheden per doelgroep).

Netcapaciteit kan een knelpunt vormen bij het plaatsen van zonnepanelen op een grootverbruikersaansluiting (groter dan 3x80 ampère). Voor alle grootverbruikersaansluitingen waar Liander reeds toestemming heeft gegeven om te mogen terugleveren, geldt dat deze capaciteit maximaal gebruikt mag worden. Voor kleinverbruikersaansluitingen (t/m 3x80 ampère) zijn er geen beperkingen om zonnepanelen te installeren. Op een kleinverbruikersaansluiting is, afhankelijk van de capaciteit van de aansluiting, het plaatsen tot ruim honderd zonnepanelen mogelijk. Wanneer er in de toekomst veel zonnepanelen installaties geplaatst worden bestaat de kans dat door de netcongestieproblematiek ook de rendementen van de kleinere installaties verminderd worden omdat er mogelijk minder teruggeleverd kan worden aan het net.

De mogelijkheden met betrekking tot de opslag van energie zijn volop in ontwikkeling. Afhankelijk van deze ontwikkelingen zal opslag worden meegenomen in de uitwerking van de acties in dit plan.

Onderstaand schema bevat een samenvatting van de acties per doelgroep om zonnepanelen op daken in Buren te stimuleren. De acties die opgestart worden in 2023 zijn groengekleurd. De nummers in de kolommen verwijzen naar de paragrafen in dit document.

Doelgroepen stimuleren zonnepanelen op daken 2023-2025			
Woningeigenaren	Bedrijven	Maatschappelijk vastgoed	Huurwoningen Woningcorporaties
4.2.1 Informatiecampagne woningeigenaren eengezinswoningen	5.2.1 Helpdesk zonnepanelen	6.2.1 Onderzoek geschiktheid daken	Het thema duurzaamheid is opgenomen in de Prestatieafspraken 2022-2026 tussen gemeente en woningcorporaties. Afspraken over de uitvoering moeten nog gemaakt worden.
4.2.2 Kerngerichte aanpak gezamenlijke inkoop zonnepanelen	5.2.2 Gratis energiescan voor MKB-bedrijven	6.2.2 Helpdesk zonnepanelen	
4.2.3 Ondersteuning lokale initiatieven	5.2.3 Advisering door ODR	6.2.3 Raadsvoorstel routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed incl. zonnepanelen	
4.2.4 Samenwerking met projectontwikkelaars, makelaars en aannemers	5.2.4 Informatie delen via ondernemersverenigin gen en brancheorganisaties	6.2.4 Innovatieve projecten stimuleren door voorbeelden te laten zien	
4.2.5 Voorstel zonnepanelen monumenteigenaren	5.2.5 Benutten mogelijkheid wetsvoorstel verplichting zonnepanelen	6.2.5 Ondersteuning per doelgroep en gratis energiescans	

3. Begroting

In de Begroting 2023 wordt een jaarlijks budget beschikbaar gesteld van € 50.000,-. Daarnaast wordt € 60.000,- onttrokken uit de Reserve Duurzaamheid ten behoeve van energiescans voor bedrijven (5.2.2) en maatschappelijk vastgoed (6.2.5) en voor het adviseren van bedrijven door de ODR (5.2.3). Dit wordt verwerkt in de 1ste Burap 2023.

In de begroting 2023 is voor 'zon op dak' structureel een budget beschikbaar gesteld van € 50.000,-. Deze middelen worden in 2023 als volgt verdeeld over de vier doelgroepen (voor acties, zie tabel op pagina 5).

Doelgroep	Structureel budget
Woningeigenaren Acties 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3	€ 30.000,-
Bedrijven Actie 5.2.1	€ 10.000,-
Maatschappelijk vastgoed Acties 6.2.1 en 6.2.2	€ 5.000,-
Huurwoningen woningcorporaties Het thema duurzaamheid is opgenomen in de Prestatieafspraken 2022-2026	€ 5.000,-
Totaal 2023	€ 50.000,-

Zoals aangegeven wordt voor bedrijven € 60.000,- onttrokken uit de Reserve Duurzaamheid. Dit wordt verwerkt in de 1ste Burap 2023. Het gaat om de volgende onderdelen:

	Incidenteel budget
Actie 5.2.2 (energiescans bedrijven)	€ 40.000,-
Actie 5.2.3 (advisering bedrijven door ODR)	€ 10.000,-
Actie 6.2.5 (energiescans maatschappelijk vastgoed)	€ 10.000,-
Totaal 2023	€ 60.000,-

Een specificatie van deze begroting is opgenomen in bijlage 1.

4. Woningeigenaren

Met de recent sterk gestegen elektriciteitsarieven zijn de rendementen van zonnepanelen hoog bij koopwoningen, zeker als de energie voor eigen gebruik benut kan worden. Voor zonnepanelen op daken van woningen is de ‘terugverdientijd’ nu vaak zelfs minder dan 5 jaar. Dat betekent dat in de jaren daarna ‘gratis’ elektriciteit wordt opgewekt.

4.1 Stand van zaken

Op dit moment worden in Buren (en in de rest van Nederland) daken nog in bescheiden mate gebruikt voor het opwekken van duurzame energie uit de zon: 20% van de woningen in Buren hebben zonnepanelen. Het aantal zonnepanelen op daken van woningeigenaren kan waarschijnlijk rekening houdend met financiële en technische belemmeringen nog zeker verdrievoudigen.

Onderstaand zijn drie typen instrumenten benoemd om zonnepanelen te stimuleren: financiële, juridische en communicatieve instrumenten. De gemeente zal deze instrumenten actief voor inwoners in beeld brengen. Naast de eigen financieringsmogelijkheden die een woningeigenaar heeft zoals onder andere ‘groene’ hypotheek voor investeringen in energiematregelen, voorziet de Rijksoverheid op dit moment vooral in financiële instrumenten om zonnepanelen op daken van woningeigenaren te stimuleren, zoals:

- Nationale energiebespaarlening voor zonnepanelen voor particulieren: vanaf 1 juni 100% leenbudget voor zonnepanelen met rentetarief van nul procent voor lage inkomens.
- Fiscale maatregelen voor particulieren, sinds 1 januari bedraagt de BTW 0%.
- Financiële ondersteuning van collectieve zonnepaneelprojecten op daken via de SCE regeling (VvE's, energie coöperaties)

De Provincie Gelderland heeft daarnaast voor energiecoöperaties, VvE's en andere verenigingen de regeling “lokale hernieuwbare energieprojecten” (www.gelderland.nl/Subsidies/lokale-hernieuwbare-energieprojecten). Deze regeling is bedoeld voor collectieve energieprojecten waaraan minimaal 50 personen financieel deelnemen. De regeling wordt vaak gebruikt voor een collectief zonnedak.

Verder kan de gemeente extra meerwaarde bieden door financiële ondersteuning, zoals:

- Financieel stimuleren van zonnepanelen op daken van monumenten bij gebruik van innovatieve technieken of passende kleuren. In Buren worden daarom geen leges geheven voor vergunningverlening voor zonnepanelen op daken van monumenten.
- Leningen aan mensen met energie-armoede en/of die geen gebruik kunnen maken van de landelijke Energiebespaarlening. Hier wordt in een voorstel “energie armoede” op teruggekomen.

Deze gemeentelijke subsidies en leningen zijn niet uitvoerbaar met de beschikbare 50.000 euro per jaar. De gemeente kan in principe ook via juridisch instrumentarium (regelgeving en beleid) zonnepanelen op daken stimuleren. Omdat er doorgaans geen vergunning nodig is voor zonnepanelen op daken, zijn er geen mogelijkheden voor “verruiming van de regels”. Daarop is wel één uitzondering: de regels voor zonnepanelen op monumenten verder versoepelen. Een voorstel daarvoor zal dit jaar aan college en raad worden voorgelegd.

De gemeente kan daarnaast actief initiatieven en procedures faciliteren die een relatie hebben met zonnepanelen op daken, zoals de plaatsing van een buurtbatterij of elektrische deelauto's. Dit geldt uiteraard ook voor plaatsing van zonnepanelen in tuinen en op erven. Aan de gemeenteraad zal worden voorgesteld vanaf 2024 geen leges meer in rekening te brengen voor de (wettelijk verplichte) vergunningverlening voor het plaatsen van zonnepanelen in tuinen en op erven.

Tenslotte kan de gemeente zonnepanelen op daken stimuleren door informatie, voorlichting en (gratis) advies. Dit instrument biedt het meeste perspectief gezien het voorgaande. Financieel biedt het Rijk immers veel ondersteuning en juridisch zijn zonnepanelen op daken niet beperkt, behalve bij monumenten.

Dit leidt tot de volgende communicatieve instrumenten voor verschillende doelgroepen:

Doelgroep	Communicatieve instrumenten
- Particuliere woningeigenaren	- Informatie delen over subsidiemogelijkheden - Voorbeelden tevreden inwoners delen via media - Belang voor energietransitie/aardgasvrij en kostenreductie aangeven - Inzet Energieloket (faciliteren aanschaf: gezamenlijke inkoopactie, gratis dakscan, wijkactie, marktkraam e.d.) - 'Natuurlijke' momenten gebruiken, bijv. informatie via makelaars bij aankoop woning
- Verenigingen van Eigenaren (VvE's)	- Lokale en regionale samenwerking met eCoBuren en met woningcorporaties ('gespikkeld' bezit, deels eigendom van woningcorporaties, deels particulier) intensiveren: uitvoeren pilots, ondersteuning met organisatie, inhuur VvE-Belang of andere organisaties, workshop voor VvE-beheerders

4.2 Acties

Er zijn vijf instrumenten waarmee zonnepanelen op daken van woningeigenaren gestimuleerd kunnen worden, samengevat leidt dit tot onderstaande acties.

4.2.1 Informatiecampagne woningeigenaren eengezinswoningen

Via de media kan bekendheid worden geven aan de financiële- en duurzaamheidsvoordelen van zonnepanelen. Zo mogelijk ook in combinatie met hybride warmtepompen. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van het Energieloket en de ZonAtlas, en nieuwe inzichten zoals de rentabiliteit van 'oost-westopstellingen'. Er kan een kosteloze online energiescan aangeboden worden met daarin een rekenmodel met de investering en opbrengst (bijv. via Energieloket/Milieucentraal). Het stimuleren van zonnepanelen op tuin of erf kan onderdeel van de informatie zijn, een voorstel daarover wordt opgesteld.

4.2.2 Kerngerichte aanpak gezamenlijke inkoop zonnepanelen

Er kan een informatiebijeenkomst in enkele kernen georganiseerd worden om de belangstelling te peilen voor een gezamenlijke inkoopactie of er kan gebruik gemaakt worden van bestaande inkoopacties zoals van Vereniging Eigen Huis. De gemeente kan dit proces eventueel begeleiden als hier behoefte aan is. Deze actie is mogelijk te verbreden naar een collectief zonnedak (bijv. op een schoolgebouw) en/of aankoop hybride warmtepompen of aanschaf van (buurt)batterijen.

4.2.3 Ondersteuning lokale initiatieven

Inwoners komen zelf steeds vaker met ideeën op het gebied van duurzaamheid, zoals een collectief zonnedak of een buurtbatterij in combinatie met zonnepanelen. De gemeente gaat hen ondersteunen, bijvoorbeeld met (ingewikkelde) procedures. Buren heeft niet veel appartementswoningen (flats), maar voor zover die er wel zijn (ook woningen boven winkels bijvoorbeeld) is dit een doelgroep met een heel aparte problematiek die aandacht krijgt. Het bestuur van de VvE dient immers in te stemmen met zonnepanelen en de VvE-beheerder is vaak alleen nog gericht op onderhoud. Zowel van Rijksweg, door de provincie, als ook van organisaties als VvE-Belang, kunnen VvE's op weg geholpen worden om een beslissing te nemen over aankoop van zonnepanelen. Een energie coöperatie kan hierbij ook een belangrijke functie vervullen.

4.2.4 Samenwerking met projectontwikkelaars, makelaars en aannemers

De aanschaf of verbouwing van een woning is een goed natuurlijk moment om advies te geven over verduurzaming en aanschaf van zonnepanelen. Zonnepanelen dienen daarbij liefst in samenhang met isolatie en installaties te worden gezien. Een goed geïsoleerde woning (en praktisch alle woningen met bouwjaar vanaf 2000) kan bijvoorbeeld praktisch of geheel aardgasvrij of 'nul op de meter' (energierekening nul) worden door de combinatie van vloerverwarming, een (hybride) warmtepomp met boiler en een flink pakket zonnepanelen. Zeker bij de huidige energieprijzen is de verwachte 'terugverdientijd' meestal korter dan tien jaar.

4.2.5 Voorstel zonnepanelen monumenteigenaren

Deze mogelijkheid van stimuleren van zonnepanelen is voor te leggen aan het bestuur in 2023. Hoewel de Welstandsnota met regels voor zonnepanelen vrij recent is (2021), wordt naast meer voorlichting en advies, meer 'ruimte' in regelgeving voor zonnepanelen voorgesteld op monumenten en in beschermd stadsgezicht.

5. Bedrijven

Het opwekken van zonne-energie is financieel vaak (zeer) profijtelijk voor bedrijven. Met de sterk gestegen elektriciteitsstarieven zijn de rendementen vaak hoog, zeker als de energie voor eigen gebruik benut kan worden.

5.1 Stand van zaken

Op dit moment worden daken op bedrijfsgebouwen in Buren (en in de rest van Nederland) nog maar in heel bescheiden mate gebruikt voor het opwekken van duurzame energie uit de zon: nog geen 5% van de bedrijfsdaken heeft zonnepanelen tegen 20% bij woningen (waarstaatjegemeente.nl). Het aantal zonnepanelen op daken kan waarschijnlijk rekening houdend met financiële en technische belemmeringen nog vertienvoudigen, zoals in positieve scenario's is berekend.

De RES1.0 FruitDelta Rivierenland wil zonnepanelen op daken stimuleren door onder andere de oprichting van een Energie Expertiseteam Rivierenland en door monitoring van de voortgang. Ook wordt de netcapaciteit onderzocht. Het regionale elektriciteitsnet van netbeheerder Liander lijkt globaal in staat om de verviervoudiging van 'zon op dak' die de RES1.0 als doel heeft voor het jaar 2030 aan te kunnen. Liander en Tennet (hoogspanningsnet) investeren op grote schaal om deze netcapaciteit te vergroten.

"In de regio is een aantal projecten gerealiseerd waar geregisseerd zonnepanelen op bedrijfsdaken zijn gelegd. Om dit grootschalig aan te pakken is veel meer regie nodig vanuit lokale overheden (inclusief Omgevingsdienst), netwerkbeheerder Liander en de bedrijven. Er wordt ingezet op een aanjaagprogramma voor zonnepanelen op bedrijfsdaken. (...) Recente projecten in Tiel en Zaltbommel kunnen als voorbeelden dienen. Bedrijven kunnen coöperatief samenwerken om energie op te wekken op grote bedrijfsdaken." RES1.0 FruitDelta Rivierenland p.46

De verschillen tussen bedrijven zijn groot, waardoor maatwerk nodig is om ondernemers te stimuleren om zonnepanelen op daken te laten installeren. Onderstaand zijn enkele verschillen beschreven door bedrijven in een aantal hoofdcategorieën te onderscheiden, te weten:

Groote aansluiting en subsidiemogelijkheden:

- Kleinverbruikersaansluiting (aansluiting t/m 3x80 ampère)
Er zijn geen tot weinig problemen met netcapaciteit voor terugleveren. Wel is er een mogelijkheid dat dit in de toekomst veranderd. In veel situaties is ISDE-subsidie of EIA aan te vragen voor installaties vanaf 15 kWp.
- Grootverbruikersaansluiting (aansluiting > 3x80 ampère)
Deze aansluitingen kunnen mogelijk niet terugleveren aan het net door de netcongestieproblematiek. Mogelijk kan SDE++-subsidie (of SCE bij investering door energie coöperatie) aangevraagd worden.

Type bedrijven:

- Kantoren
De meeste kantoren moeten per 2023 wettelijk minimaal een energielabel 'C' hebben. Zonnepanelen kunnen bijdrage om dit te bereiken. Deze verplichting is daarmee een stimulans voor het plaatsen zonnepanelen. Omgevingsdienst ODR kan door voorlichting en advies en uiteindelijk ook door handhaving de naleving van deze verplichting stimuleren.
- Maakindustrie (productie van goederen)
Het stimuleren van energiebesparing en duurzame opwekking van energie is een taak van de omgevingsdienst ODR in het kader van het VTH (vergunningverlening, toezicht en handhaving) beleid.

- Agrarische bedrijven:
Brancheorganisaties zoals LTO zijn een heel belangrijke partij om zonnepanelen te stimuleren. Bezien zal worden hoe de gemeente samenwerking kan intensiveren, mogelijk in samenwerking met bijvoorbeeld eCoBuren en omgevingsdienst ODR.
- Detailhandel
Ook voor de detailhandel geldt dat bedrijven te bereiken zijn via brancheorganisaties/winkeliersverenigingen. Bedrijven met een energieverbruik groter dan 50.000 kWh elektra of 15.000 m3 gas worden gehandhaafd door de ODR (via de informatieplicht energiebesparing en energiebesparingsplicht).
- Overige bedrijven
Zoals bedrijven in de logistieke sector en horeca. Deze bedrijven zijn ook te bereiken via brancheorganisaties of bijv. parkmanagement.

Energieverbruik

- Zeer grote energieverbruikers
Hiervoor is landelijke regelgeving en zijn afspraken gemaakt m.b.t. bijvoorbeeld emissiehandel (zonder tussenkomst gemeente).
- Energieverbruik hoger dan 50.000 kWh elektra of 25.000 m3 gas per jaar
Deze bedrijven dienen te voldoen aan het Activiteitenbesluit Wet milieubeheer, de informatieplicht en de energiebesparingsplicht. Zij zijn verplicht tot het treffen van energiemaatregelen met terugverdientijd van minder dan 5 jaar.
- Energieverbruik lager dan 50.000 kWh elektra en 25.000 m3 gas
Deze bedrijven vallen niet onder de Wet milieubeheer. Het is belangrijk dat deze groep bedrijven gestimuleerd wordt door voorlichting en eventueel (gratis) energiescans.

Schaalniveau:

- Individueel
Een aanpak door het stimuleren van individuele bedrijven.
- Collectief/gemeenschappelijk
Een aanpak door stimulering van samenwerking/gemeenschappelijke aanbesteding op het schaalniveau van een bedrijventerrein of per branche.

Voorstel RES Rivierenland: pilot “Energie Expertiseteam Rivierenland”

Regionaal zal in 2023 een pilot worden uitgevoerd als start van een Energie expertiseteam Rivierenland. Adviseurs gaan volgens het voorstel individuele begeleiding aan bedrijven verzorgen door advies, het treffen van maatregelen begeleiden ('begeleiding plus') en collectieve begeleiding aan meerdere bedrijven gezamenlijk aanbieden. In 2023 wordt uitgegaan van 34 bedrijven in de regio die individueel ondersteuning krijgen en 2 collectieve projecten (voorstel doelbereik, organisatie en financiering Energie Expertiseteam Rivierenland 2023, 7 november 2022). De beoogde werkzaamheden komen grotendeels overeen met de in dit voorstel genoemde de helpdesk.

5.2 Acties

Er zijn vijf instrumenten waarmee zonnepanelen op bedrijfsdaken gestimuleerd kunnen worden, samengevat leidt dit tot onderstaande acties.

5.2.1 Helpdesk zonnepanelen

Een eerste instrument is een kosteloze helpdesk voor ondernemersvragen over zonnepanelen, gekoppeld aan het Energieloket Buren of eCoBuren. De ODR kan hier ook een belangrijke rol in spelen, met name als het gaat om vragen over wetgeving, subsidies en fiscale regels zoals KIA en EIA.

Er kunnen voorbeeld businesscases getoond worden en wellicht een 'quick-scan' voor de geschiktheid van dakconstructies. De helpdesk is geen adviesbureau, maar heeft als functie om ondernemers de weg te wijzen door de vraag van de ondernemer te ontleden en te preciseren.

5.2.2 Gratis energiescan voor MKB-bedrijven

Een specialist zal circa vijftig tot zeventig energiescans uitvoeren inclusief een jaar begeleiding in de uitvoering in de vorm van telefonisch contact met de ondernemer nadat het advies is uitgebracht. Als de ondernemer actief wordt begeleid bij het nemen van maatregelen die staan vermeld in het rapport, is de kans groter dat er ook daadwerkelijk maatregelen op het gebied van energiebesparing genomen worden. Een adviseur bezoekt de ondernemer, maakt een ronde door het bedrijf, inventariseert de mogelijke kansen en maakt daarna een rapport. Dit rapport wordt vervolgens mondeling toegelicht aan het bedrijf. In deze energiescans wordt naast energiebesparingskansen nadrukkelijk gekeken naar de kansen voor zonnepanelen. Als een ondernemer de mogelijkheden met betrekking tot zonnepanelen verder wil verkennen, is dat ook opgenomen in de begeleiding.

De energiescan voornamelijk bedoeld voor MKB-bedrijven. Deze groep bedrijven heeft vaak beperkte menskracht en weinig kennis om energiebesparende maatregelen te treffen, terwijl deze bedrijven ook de negatieve effecten ondervinden van de hoge energieprijzen. De ondernemers dienen zich aan te melden als zij een energiescan willen laten uitvoeren. De richtlijnen om een energiescan te kunnen laten uitvoeren (zoals bijvoorbeeld een maximaal jaarverbruik aan energie of een maximale vloeroppervlakte) zijn nog niet vastgesteld. Deze richtlijnen worden op een later moment, in overleg met EZ en het bureau dat de rapporten gaat uitvoeren, bepaald.

5.2.3 Advisering door ODR

De Omgevingsdienst Rivierenland kan zonnepanelen actief adviseren aan bedrijven waar zij de toezicht en handhavingstaak uitvoeren. Ook kunnen zij bedrijven doorverwijzen naar de helpdesk, genoemd onder 5.2.1, zodat er extra aandacht wordt gegeven aan zonnepanelen.

Eind 2022 is door gemeente Buren opdracht gegeven aan de ODR om een aantal bedrijven (circa 10 bedrijven) te adviseren over zonnepanelen, hiervoor is een budget van € 10.000,- afgesproken. Naar verwachting zullen dit vooral bedrijven zijn met een energieverbruik van meer dan 50.000 kWh elektra en/of 25.000 m³ gas. Bedrijven dienen zich aan te melden bij ODR. In de komende jaren wordt dit advies wellicht overgenomen door het oprichten van het Energie Expertiseteam Rivierenland dat bedrijven gaat ondersteunen met de energietransitie.

5.2.4 Informatie delen via ondernemersverenigingen en brancheorganisaties

Ondernemersverenigingen en brancheorganisaties staan vaak 'dichter bij' ondernemers en hun belangen dan een gemeente of omgevingsdienst. Om deze reden kunnen ondernemersverenigingen en brancheorganisaties een zeer geschikte rol vervullen in het stimuleren van zonnepanelen op bedrijfsdaken. Besproken en nader geanalyseerd moet worden hoe dit vorm kan krijgen. Om ervaring op te doen is het voorstel om te starten met 1 of 2 pilots. Goede voorbeelden en innovatieve projecten zijn prima 'reclame' voor zonnepanelen op bedrijfsdaken. De gemeente zoekt goede voorbeelden op en laat deze via de communicatiekanalen aan het woord. Een jaarlijkse 'zonnepanelen-bedrijvenroute' is een andere vorm om goede voorbeelden te laten zien aan ondernemers. Innovatieve projecten (bijvoorbeeld met opslag van energie of opwekking van energie) stimuleert de gemeente door 'mee te denken' hoe realisatie binnen bestaande regelgeving mogelijk is.

5.2.5 Benutten mogelijkheid wetsvoorstel verplichting zonnepanelen

Wanneer het wetsvoorstel wordt aangenomen om bedrijven te kunnen verplichten om zonnepanelen te installeren, kan de gemeente hiervan gebruik maken. Daarop kan nu voorgesorteerd worden door de aanpak uit te werken en capaciteit te reserveren om dit uit te gaan voeren (jaarplan ODR).

6. Maatschappelijk vastgoed

Onder maatschappelijk vastgoed verstaan we verschillende soorten utiliteitsgebouwen met een niet-commerciële functie, zoals:

- Huisvesting ambtelijk apparaat
- sport, welzijn en cultuur
- gezondheidszorg
- onderwijsgebouwen
- overig maatschappelijk vastgoed

Deze categorieën sluiten elkaar niet (volledig) uit: een sportaccommodatie is vaak eigendom van de gemeente (dus ook gemeentelijk vastgoed) en onderwijsgebouwen zijn juridisch gemeentelijk eigendom maar economisch eigendom van schoolbesturen.

6.1 Stand van zaken

Door de verschillende categorieën is het niet eenvoudig om zonnepanelen op daken te stimuleren. Landelijk gezien is twee derde van het maatschappelijk vastgoed in het bezit van gemeenten, één derde heeft een andere eigenaar (Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed Routekaart gemeenten, VNG 2020). In de gemeente Buren wordt er gestreefd naar het afstoten van het gemeentelijk vastgoed. Dit heeft uiteraard gevolgen voor de verduurzaming.

6.2 Acties

Er zijn vijf instrumenten waarmee zonnepanelen op daken van maatschappelijk vastgoed gestimuleerd kunnen worden, samengevat leidt dit tot onderstaande acties.

6.2.1 Onderzoek geschiktheid daken

Voor een aantal daken van gemeenschappelijk vastgoed is niet duidelijk of deze geschikt zijn voor het plaatsen van zonnepanelen. Dit vergt onderzoek naar de dakconstructie vanwege draagkracht en brandveiligheid. Het gaat hierbij om daken van panden waarvan de gemeente het eigendom wenst te behouden, verwacht wordt dat er in 2023 duidelijkheid wordt gegeven welke panden in eigendom blijven van de gemeente.

Het onderzoek naar de geschiktheid van een aantal daken voor zonnepanelen loopt al. Voor de overige panden vergt dit een investering van indicatief € 30.000,-. Hiervoor is vanuit vastgoed nog geen budget beschikbaar.

6.2.2 Helpdesk zonnepanelen

Een tweede instrument is een helpdesk voor vragen over zonnepanelen, gekoppeld aan het Energieloket. Dit kan onderdeel zijn van de helpdesk voor bedrijven, die mogelijk wordt uitgevoerd door het op te richten regionaal Expertiseteam. De ODR kan hier een belangrijke rol in spelen, met name als het gaat om vragen over wetgeving, subsidies en wellicht een 'quick-scan' voor de geschiktheid van dakconstructies. De helpdesk is geen adviesbureau, maar heeft als functie om ondernemers de weg te wijzen door de vraag van de ondernemer te ontleden en te preciseren.

De nieuwe landelijke subsidieregeling voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed is in zeer korte tijd uitgeput door het grote aantal aanvragen. De regeling krijgt een vervolg. Informatie over de regeling en de aanvraagprocedure is te vinden op de website van het RVO:

www.rvo.nl/subsidies-financiering/dumava

6.2.3 Raadsvoorstel routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed incl. zonnepanelen

Het Klimaatakkoord bepaalt dat gemeenten via vierjaarlijkse routekaarten op portefeuilleniveau, duurzame Meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) of meerjarige vastgoed verduurzamingsplannen in beeld moeten brengen welke maatregelen zij al hebben getroffen. Ook moeten gemeenten in beeld brengen hoe zij toewerken naar het streefdoel voor 2030 en naar een CO2-arme vastgoedportefeuille in 2050. In de gemeente Buren is dit nog niet gebeurd vanwege het ontbreken van accommodatiebeleid en er onduidelijkheid is over welke gemeentelijke panden daadwerkelijk afgestoten worden n.a.v. het ZBB-besluit. In maart zal de raad het uitwerkingskader voor het accommodatieplan vaststellen en het proces dat moet leiden tot de afweging om vastgoed af te stoten.

Het Beheerplan gemeentelijk vastgoed Buren 2021 - 2025 geeft aan dat geen dekking is opgenomen voor extra (bovenwettelijke) duurzaamheidsmaatregelen. *“Alle investeringen in duurzaamheid met een terugverdientijd langer dan vijf jaar of die wij niet uit het reguliere onderhoudsbudget kunnen financieren, beschouwen wij als een investering en zijn niet opgenomen in het meerjarenonderhoudsplan. Voor de investering in de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed, bijvoorbeeld zonnepanelen, warmtepomp of extra isolatie, zal een apart voorstel in de raad komen waarbij wij rekening houden met de aansluiting op natuurlijke vervangingsmomenten uit het MJOP.”*

Een belangrijke actie en instrument is daarom een raadsbesluit inclusief middelen voor zonnepanelen als onderdeel van verduurzaming van het vastgoed. Mogelijk is een deel van de kosten ook te financieren vanuit de opbrengst van de verkoop van een deel van het gemeentelijk vastgoed.

6.2.4 Innovatieve projecten stimuleren door voorbeelden te laten zien

Goede voorbeelden waar partijen zich mee kunnen identificeren zijn prima 'reclame' voor zonnepanelen. De gemeente zoekt goede voorbeelden op en laat deze via de media en communicatiekanalen aan het woord. Innovatieve projecten (zoals PVT-projecten: zonnepanelen die ook warmte leveren) stimuleert de gemeente door 'mee te denken' hoe realisatie binnen bestaande regelgeving mogelijk is.

6.2.5 Ondersteuning per doelgroep en gratis energiescans

Schoolbesturen/schooldirecties, sportverenigingen en zorginstellingen zijn drie voorbeelden van doelgroepen die kunnen samenwerken om te inventariseren of zonnepanelen op gebouwen mogelijk zijn. Zij kunnen ondersteund worden door landelijke initiatieven als Schooldakrevolutie, waarbij 'schooldakcoaches' schoolbesturen begeleiden bij het realiseren van zonnepanelen op schooldaken. De Groene Club, opgericht door de KNVB, biedt een kosteloos begeleidingstraject voor verduurzaming van sportaccommodaties. De rol van de gemeente is het peilen van interesse, het uitnodigen van begeleidende partijen en het organiseren van een of meer bijeenkomsten.

Zonnepanelen voor verenigingen en scholen zijn goed te combineren met betrokkenheid van leden, leerlingen en ouders. Daarvoor is een speciale subsidieregeling beschikbaar: SCE (Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking). De leden (particulieren of bedrijven) en de installatie moeten woonachtig of gevestigd zijn binnen de aangevraagde postcoderoos. De provincie Gelderland heeft voor collectieve projecten ook een subsidieregeling beschikbaar (zie regeling benoemd onder paragraaf 4.1).

Daarnaast is er budget beschikbaar vanuit de regeling energiecompensatie. Deze wordt in 2023 gebruikt voor het aanbieden van circa twintig kosteloze energiescans aan stichtingen en verenigingen. Een deel van dit budget wordt tevens ingezet voor hulp bij financiering in duurzame opwek of energiebesparingsmaatregelen. Deze regeling en uitvoering loopt via het sociaal domein. Als er behoefte is aan meer dan twintig energiescans, zou een deel van de scans genoemd in actie 5.2.2, bij maatschappelijk vastgoed uitgevoerd kunnen worden.

7. Huurwoningen woningcorporaties

In 2021 waren er op ruim 1,5 miljoen woningdaken in ons land zonnepanelen geïnstalleerd. Daarvan was een kwart miljoen een huurwoning. Volgens onderzoek van Dutch New Energy Research zijn op dit moment 6 van de 10 huurwoningen geschikt voor zonnepanelen. Dat zijn 1,38 miljoen huurwoningen, waarvan 1,13 miljoen nog geen zonnepanelen heeft. In Buren heeft 20% van alle (corporatie- en niet corporatiebezit) woningen zonnepanelen, dit is iets meer dan het landelijk gemiddelde.

Het corporatiebezit in Buren bestaat uit ruim 2.000 woningen, circa 20% van het totaal aantal woningen. Er liggen daarmee in Buren veel kansen om duurzame energie op te wekken op daken van corporatiewoningen, wellicht gaat het om 1.000-1.500 daken. Door de sterk gestegen elektriciteitsprijzen is het verdienmodel van zonnepanelen op dit moment veel rooskleuriger dan diverse studies laten zien. Het aantal huurwoningen met zonnepanelen van KleurrijkWonen is ca. 20%. Voor eengezinswoningen heeft Kleurrijk Wonen een programma, voor meergezinswoningen wordt dat op dit moment opgesteld. Thuis heeft de ambities voor het plaatsen van zonnepanelen aangescherpt. Het thema duurzaamheid is opgenomen in de Prestatieafspraken 2022-2026, er moeten nog nadere afspraken gemaakt worden over de uitvoering.

7.1 Prestatieafspraken

In de Prestatieafspraken 2022-2026 is het thema duurzaamheid opgenomen. De afspraken m.b.t. de uitvoering moeten nog gemaakt worden. Zonnepanelen kunnen een bijdrage leveren aan het realiseren van 'minimaal energielabel B in 2026', een van de ambities van Thuis. KleurrijkWonen heeft als doelstelling dat in 2050 alle woningen CO2 neutraal zijn (volledig duurzame energie). Daarbij is het uitgangspunt dat er een restvraag aan energie buiten de woning duurzaam wordt opgewekt. Het tussendoel van KleurrijkWonen is dat in 2030 de CO2 uitstoot van de woningportefeuille met 17% wordt gereduceerd t.o.v. 2020. KleurrijkWonen heeft de laatste 10 jaar naar eigen zeggen fors geïnvesteerd in het verduurzamen van haar woningvoorraad en daarmee een besparing op energieverbruik, en dus ook CO2-uitstoot, gerealiseerd. De hoogte van die CO2-reductie is niet bekend.

7.2 Kansen en belemmeringen

Zonnepanelen op de daarvoor geschikte daken van huurwoningen hebben een aantal voordelen:

- Financieel voordeel voor verhuurder en huurder
- Bijdragen aan doelen energiebesparing woningcorporaties
- Bijdrage aan verlagen woonlasten en bestrijding energiearmoede
- Inkoopvoordeel bij grote aantallen zonnepanelen

Daarnaast zijn er een aantal nadelen of belemmeringen:

- Een aantal daken is niet geschikt door onvoldoende draagkracht van de dakconstructie
- Organisatie-, investerings- onderhouds-, administratieve en andere kosten zoals verzekering
- Verdeling baten over huurder en verhuurder: split-incentive, waarbij de verhuurder investeert en de huurder profiteert. Onder de nieuwe Woningwet is het mogelijk om een vergoeding te vragen aan huurders en zo de besparing (gedeeltelijk) terug te krijgen.
- Onzekerheden over de toekomst zoals over de salderingsregeling.

Inmiddels hebben veel corporaties met succes en met financieel voordeel voor huurder én corporatie zonnepanelen kunnen laten installeren. Daarvoor bestaan verschillende aanpakken:

- de huurder kan zonnepanelen aanschaffen en laten plaatsen na toestemming van de corporatie
- de corporatie kan investeren in zonnepanelen
- de corporatie kan de financiering en plaatsing (en eventueel onderhoud en organisatie) uitbesteden
- zonnepanelen kunnen gehuurd worden

In de Prestatieafspraken 2022-2026 is duurzaamheid als thema opgenomen. Afspraken tussen de woningcorporaties en de gemeente over de uitwerking moeten nog gemaakt worden. De rol van de gemeente in de uitvoering zal beperkt zijn en zal vooral bestaan uit het agenderen en stimuleren en het vastleggen en verder ontwikkelen van ambities in de Prestatieafspraken met de woningcorporaties. Via media kan de gemeente toekomstige acties ter stimulering van zonnepanelen onder de aandacht brengen. Door de korte terugverdientijd en verlaging van de energiekosten, kunnen zonnepanelen tevens bijdragen aan het bestrijden van energiearmoede.

Bijlagen

Bijlage 1: Specificatie begroting

Doelgroepen stimuleren zonnepanelen op daken 2023-2025				
Doelgroep	Woningeigenaren	Bedrijven	Maatschappelijk vastgoed	Huurwoningen Woningcorporaties
Structureel budget Incidenteel budget	€ 30.000,- € 0,-	€ 10.000,- € 50.000,-	€ 5.000,- € 10.000,-	€ 5.000,- € 0,-
Structureel budget Incidenteel budget	4.2.1 Informatiecampagne woningeigenaren eengezinswoningen € 12.500,- € 0,-	5.2.1 Helpdesk zonnepanelen € 10.000,- € 0,-	6.2.1 Onderzoek geschiktheid daken € 3.000,- € 0,-	Het thema duurzaamheid is opgenomen in de Prestatieafspraken 2022-2026 tussen gemeente en woningcorporaties. Afspraken over de uitvoering moeten nog gemaakt worden.
Structureel budget Incidenteel budget	4.2.2 Kerngerichte aanpak gezamenlijke inkoop zonnepanelen € 7.500,- € 0,-	5.2.2 Gratis energiescan voor MKB-bedrijven € 0,- € 40.000,-	6.2.2 Helpdesk zonnepanelen € 2.000 € 0,-	
Structureel budget Incidenteel budget	4.2.3 Ondersteuning lokale initiatieven € 10.000,- € 0,-	5.2.3 Advisering door ODR € 0 € 10.000,-	6.2.3 Raadsvoorstel routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed incl. zonnepanelen € 0,- € 0,-	
Structureel budget Incidenteel budget	4.2.4 Samenwerking met projectontwikkelaars, makelaars en aannemers € 0,- € 0,-	5.2.4 Informatie delen via ondernemersverenigingen en brancheorganisaties € 0,- € 0,-	6.2.4 Innovatieve projecten stimuleren door voorbeelden te laten zien € 0,- € 0,-	
Structureel budget Incidenteel budget	4.2.5 Voorstel zonnepanelen monumenteigenaren € 0,- € 0,-	5.2.5 Benutten mogelijkheid wetsvoorstel verplichting zonnepanelen € 0,- € 0,-	6.2.5 Ondersteuning per doelgroep en gratis energiescans € 0,- € 10.000,-	